

Prodit Budapestini, VIII., Baross-u. 62. circa Idus cuiusque mensis, excepto Julio et Augusto
Pretium subscriptionis annuae 60.000 coronarum (4 P 80 f).

Justinianum Serédi,

quem Pius XI. Summus Pontifex non-nullis diebus ante in numerum patrum¹ purpuratorum¹ referebat, deinde archiepiscopum Strigoniensem et principem primatorem Hungariae nominabat, die octava mensis Januarii in capella, quae Sixtina dicitur, maxima cum pompa episcopum concesravit.² Festis sacris praeter fratrem eius aderant complures e Hungaria, qui propter animos³ laetitia commotos³ durante ceremoniā consecrationis lacrimas oborientes reprimere nequiverunt.

Hungari tempore consecrationis Romae commorantes primate praeente

fidem⁴ Summo Pontifici iuraverunt.⁴ Papa Hungaros libentissime exceptit et verbis fervidis mentionem fecit aerumnarum⁵ et meritorum, que filii Hungariae per complura saecula cultum humanitatemque

Europae occidentis defendantes optime meriti sunt. Inter cetera hoc quoque dixit: «Aufertis a me primatorem vestrum, non, non aufertis: a pectore meo avellitis⁶ eum».

Cardinalis⁷ primas in patriam reversus a finibus Patriae mancae⁸ usque ad metroplim in omnibus ferreae⁹ viae⁹ stationibus⁹ maxima cum laetitia et veneratione salutatus est et tota

¹ bábornok ² felszentel ³ megindultság ⁴ hódolatát bemutatja ⁵ szenvédés ⁶ letép ⁷ bíboronok ⁸ csónka ⁹ vasuti állomás.

Hungaria plaudente atque iubilante Strigoniū munus¹⁰ archiepiscopi¹⁰ capessivit.¹⁰

Tessera¹¹ cardinalis primatis in armis¹² legitur haec: Iustitia et Pax. Iustitiam petit omnibus, pacem praedicat non rebus ansans¹³ labore.

Ad multos annos!

¹⁰ elfoglalja érseki székét   ¹¹ jelszó   ¹² címer
¹³ vonakodik.

Quos Tisia ingentes campos lavat atque Marisus,
Omnes Achitonius, princeps¹⁸ fastosus¹⁹ habebat;
Cui diffusa²⁰ greges ovium per prata ferique
Pascebant equi, quorum nemo rationem²¹
Reddere²² vir poterat, pecorum nec obire²³ catervas.
Ipse quidem Graeco iam pridem more novatus
Per²³ speciem²³ Cristi sectator erat, sed acerbas²⁴
Esse ratus leges, animo praecepta tenaci²⁵
Sancta refutabat²⁶ moresque tenebat avitos.
Milia fidorum disceabant arma clientum,
Omnibus in rebus domini studiosa²⁷ potentis
Illiisque omni causae²⁸ servire parata.
Achtonius numero manuum²⁹ fretus nova regna
Regis detrectans³⁰ animo civile procaci³¹
Abnuit obsequium³² fraternaque bella parabat,
Immemor ausa³³ mala Coppani morte luentis³⁴
Talia sunt hominum flammata cupidine³⁵ corda,

Sanctus Stephanus.

Scripsit: V. F.

Hungaricas rapidus terras interfluit amnis,
Flexibus¹ et multis fluvium decurrit in Histru²,
Flumen id Hungaricum Tisia³ est vicina feraces⁴
In loca qui limos sollemni⁵ fundit aquarum⁵
Aucta; sed laetos⁶ ubi nunc est cernere campos
Et flavas segetes zephyro spirante natantes,⁷
Tum loca senta,⁸ rudes⁹ agros et prata videres
Obsita graminibus putidasque¹⁰ mephite¹¹ paludes,
In quibus innumerae volucrum vixere catervae:¹²
Hic ferus¹³ anser¹³ anas,¹⁴ rubroque ciconia rostro,
Ardea¹⁵ procera cervice gruesque¹⁶ tumultu
Aëra permixto vocum strepituque¹⁷ replebant.

De Iulio Caesare.

Iulius Caesar, imperator maximi ingenii aetatis sua civibus non erat gratus. Romani enim suspicabantur eum rem publicam prostraturum et se regem creaturum esse velle. Improbavere igitur blanditias, laudes, quibus Caesarem nonnulli circumdederunt.

Quondam homo supplex veniebat ad eum. Constitut ante imperatorem et capite declinato extulerat preces. Sed Caesar immotus oculos in laquear circumferebat. Civis confusus se aliquid prave dixisse rebatur referebatque petitionem. Caesar vultum non movebat et paulo post preces abnuit; satellites subridabant homini contempto, qui desperatisime ad pedes imperatoris collapsus est.

— O Caesar, maxime, miserere!

¹ kanyarulat   ² Duna   ³ Tisza   ⁴ termékeny   ⁵ éven-
kinti   ⁶ kövér   ⁷ hullámzó   ⁸ tövises   ⁹ müveletlen
¹⁰ rothadó   ¹¹ kigözölgés   ¹² csapat   ¹³ vadlúd   ¹⁴ kacska
¹⁵ gémi   ¹⁶ daru   ¹⁷ láarma   ¹⁸ fejedelem   ¹⁹ gögös
²⁰ tágas   ²¹ számontart   ²² megszámlál   ²³ látszólag
²⁴ kemény   ²⁵ makacs   ²⁶ megvet   ²⁷ ragaszkodó
²⁸ ügy   ²⁹ csapat   ³⁰ nem fogad el   ³¹ szemérmeléken
³² engedelmesség   ³³ merénylet   ³⁴ megbünhődik
³⁵ szenvedély.

Et, mirabile dictu, caput sustulit et haec verba clementia audiebantur:

— Preces tuae ad exitum pervenient!

— Oh — inquit — quam admirabile! Homines maximi tibique similes aures in pedibus habent!

Caesar intellexit exclamationem aculeatam et risum tollens non solum, quae homo supplex rogavit, fecit, sed etiam nummos aureos ei donavit. Tamen posterius oblitus est muneris. Cum imperator, gloriae cupidissimus, imperfectus esset, homo ille saepe dixit:

— Si Iulius Caesar aures non in pedibus habuisset, neque tam superbus fuisset, conspirationis certior factus nunc quoque viveret.

Anna Beliczay.

Festina lente!

Theresa et Prisca in horto ludebant. Forte nucem humi conspexerunt, quae de arbore cecidit; nux utrius esset, disputaverunt.

Quae viliosa pelunt semper cupiunq[ue] nefasta,³⁶
Nec tamen alterius solita mercede³⁷ docentur.³⁸
Iam Tisiae flexum regis tetigere cohortes.
Flumina quo³⁹ latus fundit limosa Maris⁴⁰
Iam vada transgressi stabant hostilibus arvis
Achtoniique vident celeres procedere turmas.
Genua sed imponit tellure Chanadius ambo
Et manibus passis⁴¹ ardenti voce precatur:
«Te rebus dubiis imploro, sancte Georgi,
Admoveas⁴² aures⁴² precibus, quibus alta laccesso⁴³
Caela tuisque feras cultoribus,⁴⁴ optime, lucem⁴⁵
Hostes si dederis nobis superare rebelles
Achtoniique ducis regnum delere superbi,
Hic, ubi sto, templum tibi coenobiumque locabo».
Haec effatus equum concendit et ordine iusto
Agmina gramineis⁴⁶ docte⁴⁷ porrexit in arvis.
Hostiles pariter currunt utrimque cohortes;
Tum canitur signum pugnae rapidoque volau
Reprimit impulsus⁴⁸ paulum vis magna rebelles
Et perturbati coguntur cedere primum;
Sed quia plures sunt, ducis acri voce relenti
Fortius instantes subsistunt⁴⁹ signa Chanadi.
Tum vehemens oritur certamen utrumque; virorum
Pectora transfigunt celeres animosa⁵⁰ sagittae,
Pars bona⁵¹ mordet humum telo percussa volanti
Atque alios mucro gladii profligat acutus,
Multis infligit nodosus⁵² vulnera stipes.⁵²

«Ego prior vidi» — ait Theresia — «Ego prior vidi» — ait etiam Prisca.

Postquam consentire non poterant, Franciscus frater earum dixit: «Ite ad finem horti, expectate, dum tria numero, tum currere incipiatis; quae ad nucem celerius venerit et sustulerit, eius erit. Sed valde ne curratis, quia celerem esse non semper satis est, ut aliquis ad finem veniat.

Puellae decretum Francisci probabant et ad finem alteram horti ibant.

Franciscus numeravit, unus duo-tres! Tum puellae currere coeperunt.

Thresia memor exhortationis Francisci caute cucurrit.

Sed Prisca obliscebatur exhortationis, pedem offendebat ad lapidem et cadit.

Thresia facile sororem praecedit et dum Prisca surgit, cum nuce laeta exultat.

Prisca flere coepit. Franciscus graviter ei dixit: «Cur neglegens eras? Nunquam — quod proverbium docet — obliscares: Festina lente»!

Prisca Morgos.

Dentibus infrendes⁵³ per lata Chanadius arva
Currit et admisso sublimis equo volat acrem
Achtonium quaerens magnoque furore citatus,
Quos fors⁵⁴ obtulerat, crudeliter obterit⁵⁵ hostes.
At cum quaerendo frustra se perdere tempus
Perspicit, ad pugnas animum⁵⁶ convertit acerbas.
Tum videt hostiles sensim⁵⁷ superare cohortes
Alque suos numero pedetemptim⁵⁸ cedere magno;
Ora pudore rubens alias clamore acuebat,⁵⁹
Acrius inter dum segnes flammabat ad arma,
Iamque alias obstans conabatur fugituros
Sustentare⁶⁰ viros aciemque novare labantem.
At citius poteris lymphas⁶¹ retinere rapaces,
Quam semel infractas⁶² pugnantibus addere vires.
Haec ubi perspexit, nimio dilapsa⁶³ labore
Agmina conatur circum vexilla vocare
Compositasque⁶⁴ manus in tuta reducere castra.
Ut videre ducis luctamina⁶⁵ magna cohortes,
Quisque cito cursu densum consistit⁶⁶ in orbem⁶⁶
Incipiuntque pedem retro in loca tuta referre.
Qui claudunt agmen, vexati protinus⁶⁷ armis,
Pars telo percussa cadit, pars saucia fidis
Dicitur a sociis firmisque levata⁶⁸ lacerlis⁶⁹
Et clipeis obiecta potest reperire salutem⁷⁰
Restitat insectans⁷¹ paulatim turma rebellis
Adque ducem properat festina redire severum.

(Ad numerum proximum.)

36 tilos 37 bünhödés 38 okul 39 ahol 40 Maros
41 kiterjeszt 42 meghallgat 43 ostromol 44 tisztele
45 segítség 46 füves 47 ügyesen 48 lökés 49 meg-
állít 50 bátor 51 nagy 52 buzogány 53 csikor-
gat 54 véletlen 55 legázol 56 figyel 57 lassankint
58 lassankint 59 buzdít 60 megállít 61 víz 62 meg-
tört 63 szétszéledt 64 rendbeszedett 65 küzködés
66 körbe állít 67 folyton 68 segítve 69 kar 70 mene-
küklés 71 üldözö.

Lucius Marius.

Scripsit: Church A. J. In Latinum convertit: Valentinus Fehér.

4. In aliis regionibus.

Postridie eius diei multo mane litterae Lucio allatae sunt, quae his verbis scriptae erant:

«Rex Mithridates Lucio Mario civi Romano salutem. Ei, qui has tibi litteras tradi-
derit, te non aufugiturum¹ esse policeberis.
Si recusaveris, imperatum est, ut continuo
te trucidet.² Quo te ducet, eum comitaberis.
Nihil tibi mali accidet. Iterum te videbo.
Vale!»

¹ megszökik   ² megöl.

His litteris perfectis equum descendere et una cum turma equitum iter ingredi coactus est. Primum paene occidentem versus³ ibant. Post dierum quindecim equitationem turma ad septentriones iter flexit et nonnullis diebus post ad Pontum Euxinum pervenit. Per complures dies praeter ingenitem arduamque rupem⁴ equitabant, cum per magnam in rupe rimam⁵ Caucasi vertices in caelum⁶ editos⁶ conspexerunt. Tum equites, quod⁷ montanorum⁸ impetum exspectabant, ordine⁹ pergere coeperunt. Duo equites ante eos equitantes omnes suspectas res duci renuntiare debebant.

Bidui itinere confecto ad pagum pervenient, ubi via magna hominum multitudine interclusa erat. Initio¹⁰ consilio¹⁰ Lucias rogatus sententiam haec verba facit:

— Cum viam per vim aperire non possumus, eos in errorem inducemos.¹¹ Ubi tenebrae appetierint,¹² faces ventilabimus,¹³ maximum tollemus clamorem, deinde audacter eos adoriemur. Illi nos primum¹⁴ exercitus agmen esse rati¹⁵ sese recipient.

Dolus bene successit. Nox erat tenebrosa. Pagani¹⁶ taedis¹⁷ flagrantibus obstupefacti fugae se mandarunt. Turma statim utens condicione rimam perequitat et equis admissis per pagum mox in liberum spatium pervenit.

Postea iter sine intermissione¹⁸ peragebant. Etsi satis tuti a montanis erant, tamen admodum gavisi sunt, cum ad litus in pagum piscatorum pervenerunt. Ibi relictis equis in pontones¹⁹ ascendunt. Cum ventus esset secundus,²⁰ tribus diebus post ad oppidum quoddam pervenient, unde navi bene instructa Phanagoriani, post per Bosporum Cimmericum Panticapaeum vecti sunt.

Lucius ibi quattuor annos in vita sua acerbissimos²¹ transigebat. Hoc tempus erat taedii plenum.²² Habebat tamen paulum consolationis;²³ nam Chrosimo, adolescenti Cilici permissum erat, ut Lucium prosequeretur atque ille tam probum, bonum, honestum se praebebat, ut nihil ad spem reliqui faceret.²⁴ Et regiones oblectationibus opportunae erant: hieme ursos luposque venabantur; lepores erant plurimi, quos aestate per canes, hieme vestigia sequendo

capiebant. Hieme Lucius recentiorem voluptatem cognovit. Nam tum primum vidi mare crassa crusta²⁵ obductum moxque in glacie²⁶ celeriter currere didicit. Ossa enim soleis²⁷ peronum²⁸ applicabat et per levem²⁹ glaciem cellerrime labebatur.

Nonnunquam nuntios ex Italia et Tharsos accipiebat. Eo anno, qui fuit LXVI. a. Chr. n., Lucius a patre litteras accepit, in quibus praeter alia haec scripta erant: «Lucullus revocatus et Pompeius imperator Asiaticorum exercituum electus est. Profecto tanta est fama Pompei, ut nihil sit, quod ei populus Romanus committere³⁰ nolit. Anno enim superiore bello cum praedonibus gesto maria quinquaginta diebus ita purgavit, ut nemo sit eorum relictus. Quam ob rem, cum de rebus in Asia male gestis rumores in urbem allati essent, Manilius tribunus plebis legem promulgavit, ut universae legiones ac naves Asiaticae Pompeio committerentur. Pompeius iam obtinet imperium. Faxit deus, etiam ex hac re salus tua sequatur!»

Chrosimus, cum haec cognovisset persuasumque haberet patrem bello piratico³¹ mortuum esse, aliquot dies in cogitationibus defixus esse videbatur. Tandem ad Lucium aggressus haec dixit:

— Habeo quoddam secretum,³² quod amplius reticere non queo. Memorasti insulanum et portum, quo meus te pater adduxerit. Haec, uti novisti, non facile reperiuntur. Est in insula secreta res, cuius mortuo patre ego solus habeo notitiam. Pater enim partem praedarum infudit; etiam avus ita fecerat. Cum primum una cum eo iter in mari facerem, locum mihi clandestinum³³ ostendit. De quo³⁴ te nunc edocebo.³⁵ Opibus,³⁶ si eos reppereris, ex libidine³⁷ uterus. Meministi ibi esse flumen, qui in sinum influat. Ab ostio fluminis secundum litus ad orientem

³ felé ⁴ szikla ⁵ hasadék ⁶ égig nyuló ⁷ mivel
⁸ hegyi lakók ⁹ csatarendben ¹⁰ tanácskozás közben
¹¹ félrevezet ¹² beáll ¹³ csóvál ¹⁴ előcsapat
¹⁵ vélve ¹⁶ falubeliiek ¹⁷ fáklya ¹⁸ megszakítás
¹⁹ komp ²⁰ kedvező ²¹ keserves ²² unalmas
²³ vigasztalás ²⁴ teljesen megfelel a beléje helyezett reménynek ²⁵ kéreg ²⁶ jég ²⁷ talp ²⁸ csizma
²⁹ sima ³⁰ rábítz ³¹ tengeri rablókkal való ³² titok
³³ titkos ³⁴ erről ³⁵ kioktat ³⁶ kincs ³⁷ tetszés szerint.

tem versus trecentos passus facies. Deinde tergo ad mare converso idem spatium ad interiorem insulam perges. Sed quia solum iniquum³⁸ est, uteris linea,³⁹ quam procedens in terra pones. Ad trecentos passus in silva planitiem⁴⁰ invenies; ibi est locus reperiendus. Locum verum ex eo repieres, quod in ulteriore latere sinū in montibus est scissura,⁴¹ per quam pridie Calendas Septembres media nocte ex loco vero Vergiliae⁴² conspicuntur. Si ambo liberati erimus, una quaesitum ibimus; si vero hic mortuus ero, quod ita fore sentio, solus ibis. Insula paulum inter septentriones et occasum solis a ripa Cretae sita est.

Lucius quidem singulas partes descripsit, tamen rem non valde curabat. Multo magis agitabat secum modum salutis, quam adventu Pompei fieri posse arbitrabatur.

5. De morte Mithridatis.

Mithridates, quamquam a Pompeo victus erat, tamen sese non dedidit,⁴³ sed magnifica consilia coquebat.⁴⁴ Post cladem Ponto expulsus in Bosporum Cimmericum se recepit et statuit stirpes.⁴⁵ Asianos ad seditionem concitatos⁴⁶ contrahere, Gallos et Hispanos in Romanos instigare,⁴⁷ in Europam transire, Alpibus superatis⁴⁸ Romanos cogere, ut ante portas de vita decertarent.

Consilium quidem eximium, tamen multo maius, quam ut ad effectum perduci⁴⁹ possit. Accedebat, ut Mithridates anno diutius morbo laboraret,⁵⁰ quo non solum corpus et animus debilitata, sed etiam vultus indecoratus⁵¹ erat, ut neminem se ipsum adire pateretur. Neque tamen desperabat; nam maximam vim⁵² auri, argenti, aeris signati⁵³ crudique⁵⁴ cumulaverat, quae ad ultimos apparatus, ut ita dicamus, utraque manu dissipabat. Homines aviditate adducti frequentes ei se adiungebant. Ex his et veteranis, qui ipso imperante iam in multis bellis stipendia⁵⁵ fecerant, ingentem exercitum comparavit.

Demum aestate anni LXIII. a. Chr. n. quarto fere anno post, quam Lucius Phanagoriam advenerat, omnia parata esse videbantur, cum rex convaluisse, ipse consilium

exercitui significare volebat. Sed prius Lucium ad se arcessivit.

— Hodie — inquit — mea consilia audies tibique decernendum erit. Satis diu exspectavi.

Intererant⁵⁶ concilio, quod in foro habebatur, praefecti et centuriones et tot milites gregarii,⁵⁷ quot locus capere poterat. Praefecti dignitate maiores, quorum erat consilia regis approbare, antestabant. Mithridates in forum lectica⁵⁸ vectus in suggestu, qui in supremis templi gradibus fabricatus erat, sedet; Lucius post eum stabat. Rex levato corpore maximam orationem habuit de bello Romanisque puniendis. Postquam loqui desiit, paulum assentationis⁵⁹ audita est; plerique tamen improbare consilia videbantur. Tum rex in lecticam ascendit et domum vectus est. Lucio annuit, ut sequeatur.

— Nunc — inquit — cum Romanis de vita dimico. Pacem atque deditonem obtuli,⁶⁰ sed Pompeius optavit, ut cervicem ante se demitterem. Ex illo tempore omnes Romani mihi sunt inimici. Elige aut me aut Romam; at si Romam elegeris, scito te moritum esse. Responsum ne praefestines.⁶¹

Lucius aliquamdiu tacnit. Tum audacter respondit:

— Amplissime rex, hoc unum licet mihi respondere...

Voces eius clamoribus repente sublatis interruptae sunt. Cives enim et milites in foro maximo tumultu trepidabant. Pharnaces, Mithridatis filius orationem e suggestu habuit ad cives, qui assensu tumultuoso plaudebant. Tum imperator exercitus ad Pharnacem aggressus diadema,⁶² quod ex charta factum erat, in capite ponit.

— Eu vipera! — inquit rex dentibus stridens⁶³ — quam in sinu meo nutricavi.⁶³

Potestatem quidem e manibus elapsam, tamen vitam servari posse credens in volume celeriter haec scripsit: «Ego, Mithri-

³⁸ egyenetlen ³⁹ lenfonal ⁴⁰ tisztás ⁴¹ rés

⁴² Fiastyúk ⁴³ megad ⁴⁴ sző ⁴⁵ törzs ⁴⁶ fellázít

⁴⁷ lázit ⁴⁸ átkelve ⁴⁹ véghez visz ⁵⁰ betegeskedik

⁵¹ elruttit ⁵² vert ⁵³ nyers ⁵⁴ katonáskodik ⁵⁵ jelén

van ⁵⁶ közkatona ⁵⁷ hordágy ⁵⁸ csekély helyeslés

⁵⁹ felajánl ⁶⁰ elhamarkodik ⁶¹ korona ⁶² sziszegve

⁶³ ápol,

dates, ulro regnis Ponti et Bospori me abdico⁶⁴ neque eorum possessione Pharnacem impediam, si tamen concederit, ut, quocumque mihi libet, me conferam».

Volumen per nuntium Pharnaci mittitur. Quod ille cum perlegisset, concidit. Nuntius non revertitur. Tum Mithridates vitae finem adesse perspexit.

— Abi — inquit servo — et arcesse hue filias; tu vero affer mihi lagoenam⁶⁵ vini tresque camellas.⁶⁶

Erant in atrio praeter regem custos ingens corporis, duo servi, Lucius, Chrosimus. Tum filiae regis ingrediuntur. Utraque regibus despontae⁶⁷ erat: Nyssa maior natu regi Aegyptio, Mithridatis regi Cyprio; at conubium adversa fortuna iudicatum erat.

— Filiae — inquit Mithridates — iam non sum rex. Pharnaces est rex vester. Quid facietis? Liberam habetis eligendi potestatem. Eo rege vivere nolo.

— Pater — aiunt puellae simul — tecum moriemur.

Tum Mithridates parum veneni duabus camellis instillat. Puellae camellas arreptas exhaustiunt. Deinde manum patris osculatae lacerna vultum velant et resident. Effectus veneni tacitus et dolore vacuus erat. Aliquoties magnos gemitus cident, tum declinato capite exspirant.⁶⁸ Mithridates sublatis lacer-nis palpebras⁶⁹ deprimit et ceterum venenum in tertiam camellam infundit.

Sed venenum irritum esse videbatur. Nam Mithridates veritus, ne veneno interficeretur, paulatim remediis se firmaverat. Cum iam diu frustra exspectasset, subsiluit.

— Restat — inquit — ars una, quae nulum habet remedium.

Et virum ingentem advocat.

— Diu fuisti mihi fidelis. Adhuc uno mihi opus est officio. Adversus venenum valde me firmavi, at non contra proditionem filiorum. Huius rei gladius est solum remedium. Impinge.⁷⁰

Vir Galata, ut imperatum est, pectori sicam infligit. Sed cum regem corruere⁷¹ videret, furore incensus in Lucium irruit. Paene is erat ei dies ultimus, ni Chrosimus adfuisset. Is inter virum ingentem et Lucium insilit; sica cor eius transfigit. Eo temporis

vestigio ianua infringitur et turma militum intrat. Tum custos corporis sicam in pectus suum infigit et moriens supra cadaver⁷² Mithridatis concidit. (*Ad numerum proximum.*)

⁶⁴ lemond ⁶⁵ palack ⁶⁶ csésze ⁶⁷ eljegyez ⁶⁸ meg-hal ⁶⁹ szemhéj ⁷⁰ szúrj! ⁷¹ összeesik ⁷² hulla.

Magister in schola :

«Quaenam sunt bella¹ intestina ?»¹

«Bella intestina sunt...»

«Nitere!... Sunt, quae fiunt...»

«Ah! Quae fiunt in stomacho,² cum ieunus³ est.»

*

Postquam magister de meteorologia disseruit:⁴

«Quid igitur sublime, super caput nostrum est?»

«Caelum.»

«Cum autem pluit?...»

«Umbrella.»⁵

*

Amicus Stephani, qui famulus a dulciario⁶ pistore⁶ est assumptus :

«O te beatum, qui artocreatia⁷ omnis generis comedere semper potes!»

Stephanus : «Comedre?... Quomodo possim, cum herus⁸ ea semper recenseat». Tan-tum lambere¹⁰ mihi datur».

*

Magister : «Agedum, Josephe, numera tria corpora caelestia, quae proximiorem rationem¹¹ cuni nostra terra habeant». ¹¹

Josephus : «Monoplana, biplana navesque per aerem dirigibles».

*

Adalbertus museum Aegyptiacum visitat. Cum medicatis¹² coram cadaveribus¹² per-venit : «Oh! quanta illorum hominum sta-

¹ belső háborúk, polgárháborúk ² gyomor ³ üres
⁴ előad ⁵ esernyő ⁶ cukrász ⁷ pástétom ⁸ gazda
⁹ megolvás ¹⁰ nyál ¹¹ viszonyban van ¹² műmia

tura esse debuit — exclamat — si iam in incunabulis¹³ tanta erant».

*

Emericum pater in hyppodromum¹⁴ conduceit eique monstrans equum qui victor plura nummorum millia hero acquisivit, filium monet :

«A manno¹⁵ illo disce; nondum trium annorum aetatem superavit iamque tantam pecuniam lucrari valuit».

¹³ bölcső ¹⁴ lóversenyter ¹⁵ paripa.

Solutio aenigmatum Numeri V.

1. Periculum in mora.
2. Tempora mutantur.
3. Iuventus est ephemesis optima.
4. Pensa Latina.
5. Nemo ante mortem beatus.

Aenigmata rite dissolverunt.

Franciscus Szelmayer (Veszprém; non utuntur, sed mutantur), Andreas Horváth (Veszprém), Adalbertus Herencsényi (Veszprém), Andreas Világhy (Veszprém), Stephanus Bilustyák (Veszprém), Adalbertus Lukács (Budapest e scholis Piis), Ioannes Kren (Budapest e scholis Piis), Lilia Ungár (Budapest, tria tantum solvere potuit), Franciscus Horváth (Veszprém), Franciscus Horváth (Veszprém), Ludovicus Pólya (Veszprém), Josephus Molnár (Veszprém), Victor Prohászka (Veszprém), Stephanus Vadas (Veszprém), Iulius Kliment (Veszprém), Ladislaus Pazsitzky (Veszprém), Nicolaus Németh (Veszprém), Emericus Barcza (Veszprém), Ioannes Nagy (Veszprém), Nicolaus Klein (Kisújszállás, Nicolaus Prasszer (Veszprém), Alexander Laucsek (Veszprém), Prisca Morgos (Kaposvár), Adelaida Wittreich et Ladislaus Hencsy (Veszprém), Ludovicus Kurcz (Veszprém), Emericus Lukcsics (Veszprém), Stephanus Udvardy (Veszprém), Ladislaus Ránzay (Veszprém).

AENIGMATA.

Series libratae.

1. animal in cella frumentaria
3. talis est homo, qui multum laborabat
5. forma verbi : dies, sed interposita : e
21. verbum dicendi
22. ex verbo : divus, relicta ult. syllaba
23. contradicit verbo: par
24. coniunctio potentialis
40. coniunctio finalis
41. animal domesticum, sicut direct. 35
42. adoratio Catholice nota
43. cantus iuventutis de iuventute
44. acc. pron. pers. — litteris aversis
46. . . . Marianum
47. synonymon verbi: tergum, reliquo : m
48. in templo est
49. leo facit ceteris animalibus, persona I.
50. syngraphi pars (útlevél), sed litteris aversis

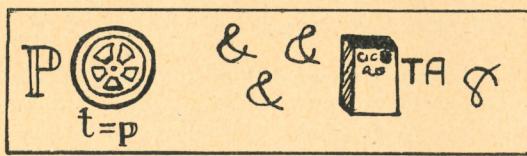
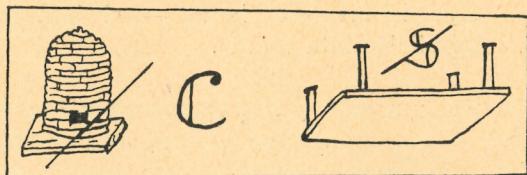
		1.	40.	41.	42.			2.	43.		44.	45.		
	3.							4.					46.	
5.			6.					7.			8.		47.	
9.					10.	48.		11.						
12.				13.								14.		
15.							16.		49.					
17.		18.						19.				20.		
			21.		50.		22.						52.	53.
23.	51.	24.					25.							
26.		54.					27.							
28.				29.							30.			
31.						32.								
33.	55.	34.						56.		35.				
36.		57.		58.		37.			59.					
		38.				39.								

Paulus Farkas.

51. oppidum Sabinorum vel Umbriae, ubi s.
Benedictus natus est
52. Romanorum est
53. qui non odit, is . . . (partic.)
54. pars capitinis, litt. reversis
55. hiemem sequitur
56. pars corporis avium
57. sicut direct. 31. litt. aversis
58. sicut 24.
59. aequales consonantes.

Series directae.

1. animal domesticum, naso nostro incommodum
2. pars castrorum Romanorum
3. tempora non imperfecta et nondum perfecta
4. ex quo fiunt statuae
5. do, ut . . .
6. acc. pron. reflex
7. vocales aequales
8. sicut 5-sed litteris aversis
9. pronomen demonstr.
10. imperativus verb.: do
11. sicut 5, sed generis neutrius
12. forma verbi: sum
13. flumen, in quo d. Jesus Chr. baptisatus est — relictia littera: n
14. tres litterae inscriptionis crucis sanctae
15. terminus technicus stylaris, hungarice: jóhangás, ph: f.
16. instrumentum scribendi
17. sicut: 9.
18. si — ne, contarctum
19. ex quo: masculinus derivatur
20. vox vaccae.
21. coniunctio temporalis
22. imperativus verbi: duco
23. praepositio loci
24. naves frequentant — relictia ult. litt.
25. alterum nomen Danubii, relictia: T
26. alterum nomen: cingari
27. adverbium e verbo: vir.
28. . . . patria et libertate
29. e verbo: mitis derivatur
30. sine . . . et studio
31. nummus Romanorum
32. sicut 23, sed litt. aversis
33. qui non est mulier, sed litt. aversis
34. vocula vetandi
35. animal domesticum
36. aestate nos cruciat
37. contradicit verbi: paucus
38. sicut libr. 23, sed litt. aversis
39. talis est mulier, cum irascitur.

Ego sum principium mundi
Et finis saeculorum.
Per me facta sunt omnia,
Sine me factum est nihil.
Ego sum unus et trinus,
Sed non sum Deus.

Compluribus. Solutio aenigmatis num. III. et IV. sero allata est. Qua de causa nomina eorum aenigma solverunt, non potuerunt edi. — T. György. Sescentas gratias pro litteris tuis, vir illustrissime. Moderator summis viribus in eo est, ut Iuventus libenter ab omnibus legatur. — Nicolaus Kelin. Quae e Corriera della Sera in Latinum convertere vis, libenter expecto, sed animum adverte, ne tanta menda in versione legantur, quanta in epistola tua. — Franciscus Szabó. Aenigma tuum facillimum est, neque volo lectores Iuventutis laedere, quippe qui multo difficiliora solvere soliti sint. — Vesprimenses. Diligentiam vestram laudo, sed praeter solutiones aenigmatum alia quoque mittatis, ut in Latine scribendo vos exerceatis.

*Moderator ephemericis: E. KEMENES dr. O. S. B. Budapest, VIII., Baross-u. 62.
ad quem litterae quaecunque mittantur.
Sumptibus moderatorum ephemericis:
Magyar Középiskola. (Praeses: ACSAY ISTVÁN dr.).*